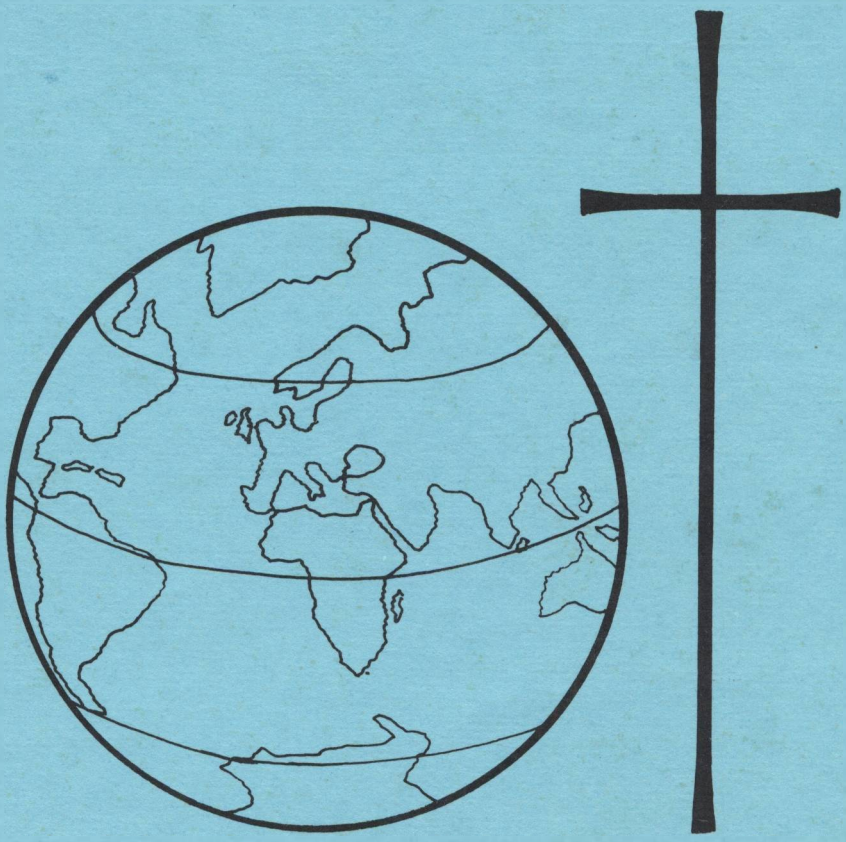
II. évfolyam 1990. 2. szám

MARANA THA

Jelenések 22,17

A Szentlélekben való megújulás katolikus lapja

Kamarás István: Íme, az ember!

(Beszélgetések az emberről)

A könyv szerves következménye egy „embertan" elnevezésű tantárgynak, amely az Oktatáskutató Intézet *Zsolnai József* és *Kocsis Mihály* vezette kísérletének keretében próbáltatott ki, előbb a jászberényi, majd a sárospataki tanítóképző főiskolákon. Az embertan régi rögeszmém, első körvonalai még a bakonyoszlopi olvasótáborban rajzolódtak ki, s szükségessége felől a könyvtárosoknak és pedagógusoknak rendezett olvasótáborainkban bizonyosodtam meg. Deme Tamás barátom volt az, aki összehozott az Oktatáskutató Intézettel, Kocsis Mihály pedig, aki jegyzetírásra bíztatott.

Mivel tanítványaimmal is átbeszélgettük a szemeszteréket, ezt a könyvet csakis beszélgetésként tudtam elképzelni. Már csak azért is, mert eredeti embertanom nincs, csupán emberképem, amelynek kialakításában *Ancsel Éva, Balassa Péter, Gyökössy Endre, Hankiss Elemér, Kontra György, Szilágyi Ákos és Tóth Géza* gondolataira támaszkodtam elsősorban.

Minek örülne a szerző? Ha az Olvasó otthon érezné magát ebben a könyvben. Legjobban mégis annak, ha a kedves Olvasó szereplője lenne a könyvnek, ha – mint tizenharmadik beszélgetőtárs – bekapcsolódna a diskurzusba.

Kamarás István könyve május végétől kapható vagy utánvéttel megrendelhető a Szent Gellért Könyvesboltban

* * *

David S. Short: Orvosnak lenni – hivatás

Kiknek ajánljuk könyvünket? Minden kereszténynek, akinek felelős, időigényes hivatása van! A következő témákban igazít el könyve lapjain a szerző, Palátsik Judit szép fordításában:

Mi a siker? – A helyes értékrend kialakítása – A maximális teljesítmény elérése – Hogyan pályázzunk meg egy állást? – Kudarcok és nehézségek – Hogyan kerüljük el a kiégettséget? – A tudományos kutatások – Tanúságtétel Istenről – Szellemi erőforrások.

Részlet az első fejezetből:

Mi a siker?

Egy vallásos embert semmi sem különböztet meg élesebben egy nem vallásostól, mint a sikerről alkotott felfogásuk közti különbség. Az utóbbi ember ambíciója általában az, hogy kivívja környezete megbecsülését, amilyen széles körben csak lehet, és dicsérő megjegyzésekre, megtiszteltetésre, előnyökre, kiváltságokra és vagyonra tegyen szert. Ezzel szemben egy vallásos embert az a legfőbb szempont vezet – vagy kellene hogy vezessen –, hogy Istennek tetszően cselekedett-e? Az Ő célját valósította-e meg életében?

Fontos, hogy tisztán lássunk ebben a kérdésben. A keresztény ember hiszi, hogy Isten véghezviszi terveit a világban, akik pedig együtt munkálkodnak az Ő Lelkével, győznek. Akik azonban ellene dolgoznak, elbuknak. A keresztény hiszi azt is, hogy Isten ellátta teremtményeit mindazon képességekkel, melyeknek segítségével teljesíthetik feladatukat; sőt, hogy Ő a bíró törekvések sikeres, illetve kudarcos voltának elbírálásában. Végső soron nem az számít, hogy embertársai mit tartanak róla; a valódi értékelést Isten végzi.

Ez jellemezte Mesterünk magatartását is. Nem tartotta fontosnak, hogy mit gondolnak róla az emberek, és kora vallási vezetőit azzal vádolta, hogy „többre tartották az emberektől nyert dicsőséget, mint az Isten dicsőségét" (Jn 12,43). A nagyság kritériuma a szolgálat: „Aki közületek nagyobb akar lenni, legyen a szolgátok, s aki első akar lenni, legyen a cselédetek. Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon másoknak" (Mt 20, 27-28).

Szent Gellért Könyvesbolt ● 6720. Szeged, Aradi vértanúk tere 2.

A vakmerő halász

Tolongás, lárma! Egy béna koldus váratlan gyógyulásáról beszélnek. Az illetékesek intézkednek: bekísértetik a zavarkeltőket.

Két férfi áll a főtanács előtt. „Népünk elöljárói és ti vének, ha azért vallattok minket, amiért egy nyomorékkal jót tettünk, hogy vajon hogyan is gyógyult meg, hát tudjátok meg mindannyian, ti és Izrael egész népe, hogy annak a názáreti Jézus Krisztusnak a nevében, akit ti keresztre feszítettetek, és akit az Isten feltámasztott a halálból. Az ő segítségével áll ez itt előttetek egészségesen" (ApCsel 4,8-10).

Ki beszél így? Egy tanulatlan, védtelen halász. Kik előtt? Jeruzsálem bölcsei és vezetői előtt, akik mesterét, Jézust, a keresztre juttatták! A vakmerő halász állítása szerint Jézus életre kelt, föltámadt a halálból.

Azt mondja a vakmerő halász, hogy akik Jézust elvetették, tévedtek, mert Jézus szegletkő, amelyre Isten egy új emberiség épületét fölépíti.

Azt mondja a vakmerő halász, hogy nem a halálé az utolsó szó, hanem az életé. Isten élet, és ez az élet Jézus föltámadásában diadalmaskodott a halál hatalmán.

Azt mondja a vakmerő halász, hogy a föltámadt Jézus a boldogság kapuja. „nincs üdvösség senki másban. Mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnénk" (ApCsel 4,12).

Közlendője belülről sürgeti. „Nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk" – mondja társával, a másik halásszal együtt a fenyegetőző főtanácsnak (ApCsel 4,20). Olyan üzenet van rájuk bízva, amit mindenáron tovább kell adniuk, mert a föltámadt Jézus az ember egyetlen esélye.

A te egyetlen esélyed is ő. Számodra sem adatott más név az ég alatt, amelyben üdvözülhetnél. Nincs senki más, aki boldoggá tehetne. A halász vakmerő üzenete neked szól: Jézus föltámadása az egyetlen megoldás, az egyetlen gyógyszer az ember emésztő kínjaira, az egyetlen út a bűntől való szabaduláshoz, az egyetlen erő, amely meg tud mérkőzni a halállal.

A béna meggyógyulása a templomkapuban (ApCsel 3,1-10) olyan jel, amelyből kiolvasható a föltámadt Jézus jelenléte és hatalma. Ilyen jelek ma is vannak, nemcsak a bibliai időkben. Jerry Taylor tizenegy éves amerikai fiút mesterségesen tartották életben egy bostoni kórházban: súlyos áramütés érte, a fejére illesztett műszerek az agytevékenység elhalásáról tanúskodtak. Az orvosok már le akarták kapcsolni Jerryről az életben tartó készüléket, amikor Jerry szülei még egy kísérletet tettek: megkérték Edward McDonough redemptorista atyát, hogy imádkozzék a fiúért. A pap bement Jerryhez, rátette a kezét és imádkozott. Húsz percen belül a fiú visszanyerte eszméletét – először a több mint egy hónapos kóma után. Két nap múlva kivitték az intenzív osztályról. Három hónap múlva hazaengedték. Ez a gyógyulás 1977-ben történt, és nem az egyetlen eset napjainkban.

A vakmerő halász igazat beszél. Jézus föltámadt. Jézus él. Él, nem a mulandó földi életben többé, hanem Isten dicsőségében. Mégsincs mindennap, távol, hanem jelen van a benne hívők közösségében: „Veletek vagyok a világ végéig" (Mt 28,20). Ebben a közösségben szól, tanít, betegeket gyógyít és bűnöket bocsát meg. Ebben a közösségben közli a Szentlelket azokkal, akik megnyitják életüket előtte.

Nyisd meg előtte életedet! Hagyd el azt, ami nem fér össze Jézus követésével: az istentagadást, pogányságot, babonát, káromkodást, abortuszt, gyűlölködést, részegeskedést, kábítószert, házasságtörést, paráznaságot, lopást, csalást, hazugságot, anyagiasságot, irigységet, önzést. Válaszd életed Urául a föltámadt Jézust, és vállald az ő útját: a hitben és szeretetben élt élet útját. Fogadd el az ő közösségét, úgy, ahogy az egykori vakmerő halász utódjával, II. János Pál pápával az élén magad előtt látod. A föltámadt Jézus jelen van a katolikus egyházban, hogy életet hozzon a halál helyébe, megtisztulást a bűn helyébe, reményt a csüggedés helyébe, szeretetet az önzés helyébe. Újjáteremtő erejével működik egyházában, hogy lelkes szeretetben megújult népet alkosson mgának: népet, amely a jövő vándora, népet, amelyet Isten Lelke vezet.

Ne az emberi hibákat, ne a megosztott kereszténység tragédiáját lásd meg először. Először a föltámadt Jézust lásd, aki ahhoz a bizonyos halászhoz így szólt: „Legeltesd juhaimat!" (Jn 21,16-17). Benne találod meg az újjászületést, az életet. „Aki Krisztusban van, új teremtmény" (2Kor 5,17). Boldog izgalom, a szeretet boldog áradása, a valóság határait szétfeszítő boldog robbanás! Mit számít ehhez képest, hogy Krisztus szolgái emberi gyöngeségekkel küzdenek? „Nem magunkat hirdetjük, hanem Krisztus Jézust, az Urat, magunkat csak úgy, mint a ti szolgátokat Jézus kedvéért" (2Kor 4,5). Add át magad a föltámadás erőinek, add át magad a Föltámadottnak, aki egyházában él, és el fogod tudni viselni az egyház emberi arculatát.

Add át magad a Föltámadottnak, aki szardeszi Melitón húsvéti himnuszában így kiált:

„Jöjjetek hát mind, emberiség családjai, kiket megrontott a bűn, és vegyétek bűneitek bocsánatát! Mert én vagyok megbocsájtástok, én vagyok üdvösségtek

húsvétja, én vagyok az értetek levágott bárány, én vagyok váltságotok, én vagyok életetek, én vagyok feltámadástok, én vagyok világosságotok, én vagyok üdvösségetek, én vagyok királyotok. Én az ég fenségébe vezetlek titeket. Én az örök Atyát mutatom meg nektek. Én jobbom által feltámasztlak titeket" (A húsvétról 103).

„Aki szomjazik, jöjjön. Aki kívánja az élet vizét, ingyen igyék" (Jel 22,17).

Javaslat

A föltámadt Jézus a történelem szegletköve, az ember egyetlen esélye. Ha már tudsz imádkozni, gondold végig imdkozva az itt ajánlott szentírási szövegeket. ha még nem tudsz imádkozni, merülj el tartalmukban, és máris imádkozol.

1. Isten igent mond rád

Szöveg .Az Isten Fia, Jézus Krisztus ugyanis, akit mi – én, Szilvánusz és Timóteus –- köztetek hirdettünk, nem volt Igen is meg Nem is, hanem az Igen valósult meg benne. Isten valamennyi ígérete Igenné vált benne" (2Kor 1,19-20).

Megfontolás: Jézus föltámadása nem távoli esemény, hanem rád vonatkozik,veled történt. Jézus föltámadásában Isten igent mondott rád. A föltámadt Jézus Isten Igenje, amelyben elfogad, akar, szeret, hív téged.

Ima: válaszolj az Igenre, amit Isten mondott rád. Válaszolj hittel, hálával, bizalommal. Merd élvezni Isten jóságát, amely Jézus föltámadásában úrrá lett minden sötétségen – azon is, amitől te szenvedsz.

2. Jézus föltámadása legyőzi bűneidet

Szöveg: „Üdvösségünkre van, ha hiszünk abban, aki a halottak közül feltámasztotta Urunkat, Jézust, aki vétkeinkért halált szenvedett és megigazulásunkért feltámadt" (Róm 4,24-25).

Megfontolás: Jézus azért halt meg, mert azonosult a bűnösökkel, veled és velem. Jézus föltámadása győzelem a bűn fölött. Ez a győzelem rendelkezésedre áll: ha hiszel Jézusban és Uradnak fogadod el őt, megszabadulsz bűneidtől.

Ima: Kérj erőt Istentől a döntéshez, és dönts a bűn ellen, a föltámadt Jézus mellett. Hittel valld Uradnak a föltámadt Jézust. Ígérj hűséget neki, és adj hálát, amiért legyőzte bűneidet.

3. Új teremtmény vagy

Szöveg: „Krisztus szeretete ösztönöz minket, hiszen arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ha egy mindenkiért meghalt, akkor mindenki meghalt. És ő azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. Ezután tehát nem ismerünk senkit emberi szempontból. Ha Krisztust azelőtt emberileg ismertük is, most már nem úgy ismerjük. Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg" (2Kor 5,14-17).

Megfontolás: Ha hiteddel Jézushoz csatlakoztál, meghaltál régi bűnös önmagadnak. Ezután nem magadnak élsz, hanem neki, aki érted meghalt és föltámadt. Jézus föltámadásában új teremtmény lettél, életedben új törvények uralkodnak, új erők szabadulnak fel: a szabadság, az élet, a szeretet, a boldogság erői.

Ima: Adj hálát, amiért új teremtmény vagy. Kérd a föltámadt Jézust, hogy vezessen Lelkével az új élet útján. Figyelj a Lélek ösztönzéseire.

4. Készülj Jézus eljövetelére

Szöveg: „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek, ami fönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Ami ott fönn van, arra legyen gondotok, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok, és életetek el van rejtve az Istenben. Amikor majd Krisztus, a mi életünk megjelenik, vele együtt ti is megjelentek dicsőségesen" (Kol 3,1-4).

Megfontolás: A föltámadt Jézus élete mennyei élet. Ebben részesülsz, ezt éled már a földön! A mindenség nagy átalakulása folyik benned és általad Krisztus új, dicsőséges eljöveteléig. Ha Krisztusban élsz, napról napra jobban átragyog életeden Isten fénye, hogy egyszer majd végleg eloszlasson minden sötétséget.

Ima: Ajánld mai napodat a föltámadt Jézusnak. Akard ma őt élni. Kérdezd tőle, mit vár tőled ma. Kérd, hogy készítsen föl dicsőséges megjelenésére!

Dr. Kovács Gábor.

Megkeresztelkedtél ma a Szentlélekben?

„Gyűljetek össze Jézus nevében." – Ezt a meghívást kaptátok az elmúlt hónapokban a katolikus karizmatikus megújulás Nemzeti Szolgáló Bizottságától. Gyűljetek össze május 27. és 29. között a Notre Dame Egyetemen, hogy megünnepeljétek és megtapasztaljátok Jézus erejét és győzelmét.

A pápa mindannyiunkat felszólított, hogy az 1983-as évet tegyük egy különleges Szent Évvé, hogy a világ figyelmét Jézusra és az Ő gyümölcsöző megváltására irányítsuk. Mi, a karizmatikus megújulás résztvevői válaszképpen dicsérjük Őt, aki nekünk adta az üdvösséget, Szent Lelkét, erejét, igéjét és ajándékait. A karizmatikus mozgalomban eltöltött tizenhat év után is ugyanazt az alapvető üzenetet hirdetjük mint kezdetben: Gyűljünk össze Jézus nevében.

Nagy különbség van a között, hogy Jézus nevében vagy Jézus neve szerint élsz. Te is így gondolod?

Most egy udvariatlan kérdést teszek föl: Jézus nevében, neve szerint, nevének oltalma alatt éled az életed? Krisztus halálának és feltámadásának dicsőségében élsz? Őbenne élsz, mozogsz és létezel? Megtapasztalod-e Pünkösd erejét, győzelmét, szabadítását és gyógyítását? A Lélek vezet-e téged a körülötted élő férfiak és nők között, és ezáltal Isten országát építed-e és megujítod-e a föld arculatát? Valóság-e mindez a számodra? Van-e összhang életedben a személyes tapasztalat és a karizmatikus megújulás retorikája között? Vagy másképpen szólva, meg vagy-e keresztelve a Szentlélekkel **itt és most?**

Ezt a kérdést azért teszem föl, mert aggódom amiatt, amit a karizmatikus megújulásban látok és hallok. Vannak olyan jelenségek, amelyek e kérdésre sok ember részéről igenlő válaszra utalnak. Sok ezren közülünk örülnek a nemzeti, regionális és egyházközségi tanácskozásokon a résztvevők egyre növekvő számának. A fő gyógyító és evangelizáló karizmatikus megújulási közösségek „állóhelyes" összejöveteleket tartanak városról városra. A katolikus karizmatikus televíziós műsorok is egyre szaporodnak. A karizmatikus megújulásban továbbra is felhasználunk könyveket, magnószalagokat, a „New Covenant" című folyóiratot, helyi és magánjellegű folyóiratok cikkeit: A karizmatikus megújulásban résztvevő katolikusok továbbra is évenként egyre több pénzt adnak a világméretű evangelizáció és vezetőképzés céljaira. Nem tennénk így, ha a karizmatikus megújulás nem lenne valóság az életünkben, ha jelentős módon nem tapasztalnánk meg a Jézus nevében való tudatos életet.

Vannak azonban olyan jelenségek is, amelyek a kérdésre nemleges vagy legalábbis „nem vagyok benne biztos" válaszra indítanak.

Vannak imaközösségek, amelyek nem fogadnak be újonnan jövőket, és olyan imaközösségek is, amelyek nyomtalanul eltűntek. Vannak olyan „karizmatikusok", aki nem használják a lelki adományokat, akik nem tesznek tanúságot az embereknek, még kevésbé térítenek. Léteznek olyan imaközösségek, sőt megújulási lelki napok, ahol nincsen tanítás, prédikálás, dicsőítő ima, prófétálás, gyógyítás vagy tanúságtétel – soha. Valamint vannak más közösségek is, ahol ezek a jelenségek oly ritkák, hogy egyetlen ilyen esemény okot ad az összejövetelre.

Azt hiszem, hogy ha akár a pozitív, akár a negatív jelenségeket hangsúlyozzuk a másik rovására, hamis képet festünk a mozgalomról. A karizmatikus megújulás nincsen tipp-topp formában, de romokban sem hever. Ezek a jelenségek valódiak, és arra utalnak, hogy mindkét valóság részben igaz.

A karizmatikus megújulásban érezhető problémák okai sokfélék és változatosak. Mindazok, akik kívülről vagy belülről nyomon követik a mozgalom fejlődését, rámutatnak a hiányosságokra. A vezetést, a tanítást, annak megélését, a hibák kijavítását, a szervezést, a helyes látást, az egységet mind megemlítik mint szükséges fejlesztenivalókat. De mivel egyre közeledünk a következő Notre Dame-i konferenciához, és fel kell készülnünk arra, amit az Úr ott üzenhet és tehet, azt hiszem, a dolog mélyére fogunk eljutni, ha mindannyian megkérdezzük magunktól: „Vajon **itt és most** meg vagyok-e keresztelve a Szentlélekkel?"

Nem az a helyes válasz erre a kérdésre, hogy „igen, katolikus karizmatikus vagyok". Katolikus karizmatikusnak lenni különböző embereknek számtalan dolgot jelenthet. Egyesek karizmatikusnak vallják magukat, mert alkalmanként elmennek egy imaközösségbe, mások azért, mert bibliaórára járnak, ahol vidám dalokat énekelnek. Némelyek azért hívják magukat karizmatikusnak, mert keresztény televíziós adásokat néznek és adományokat küldenek műsorok készítésére. Mások konferenciákra járnak, karizmatikus könyveket és folyóiratokat olvasnak, vagy egy népszerű gyógyító közösséghez csatlakoznak.

Ezek mindegyike jó dolog lehet, de az a tény, hogy ezek közül bármelyiket, vagy akár mindegyiket megtesszük, nem jelenti azt, hogy meg vagyunk keresztelve a Szentlélekkel.

Míg mások, akik ráadásul rendszeresen részt vállalnak katolikus karizmatikus megújulási tevékenységekből, Szentlélek-keresztségben részesülteknek tartják magukat, mert valamikor részt vettek egy lelkigyakorlaton, amelynek célja az volt, hogy elvezesse őket éppen erre. Évekig tartottak lelkigyakorlatokat az ország széltében-hosszában *„Élet a Lélekben Szemináriumok"*, *„Megkapod az erőt"* és hasonló címmel. Időnként ezek nagyon jól sikerültek, és a lelkigyakorlat résztvevői megkapták a tanítást és azt a személyes lel-

kipásztori gondoskodást, amely elvezette őket arra a pontra, amikor készek lettek arra, hogy az Úr megkeresztelje őket a Szentlélekkel.

Időnként azonban ezek a lelkigyakorlatok nagyon rosszul sikerülnek; alig jobbak mint a vezető, New Covenant 1983. 4. könyvéből történő hangos felolvasása és egy automatikus kézrátétel.

Vannak szeretettel és jószándékkal működő szemináriumi csoportok, ahol azonban mégsem igazi a képzés, és ahol a jelöltek nem értik valójában, hogy mit is várjanak és hogyan fogadják azt, amit az Úr akar adni nekik. Attól tartok, sok jószándékú ember vesz részt a karizmatikus mozgalomban, aki egyszerűen keresztülment egy ilyen tanfolyamon, és aki azt hiszi, hogy csupán mert részt vett rajta, meg is kapta a Szentlélek-keresztséget.

Igen, azt hiszem, „el is veszíthetjük" a Szentlélek-keresztséget. Nekünk kell azonban óvatosnak lennünk, akik tudjuk, hogy részesültünk a Szentlélek-keresztségben. Mi tudjuk, hogy a Szentlélek tíz nappal, tíz hónappal vagy tíz évvel ezelőtt kiáradt bennünk. Ezt a Szentírás, hitünk, és annak alapján állítjuk, hogy Jézus nevében való életünk jó gyümölcsöket terem. Hittel jöttünk az Úrhoz, és vártuk a Szentlelket, aki bőkezűen adott is, hogy kegyelmeivel, ajándékaival és gyümölcseivel széttörje életünk felszínességét. Ő ezt meg is tette, és előbb vagy utóbb határozottan megváltoztatott minket.

De mégis, óvatosaknak kell lennünk, és nem szabad keresztülnéznünk azokon, még kevésbé lenézni azokat, akik azt hiszik, hogy megkapták a Szentlélek keresztséget, mert elmentek néhány összejövetelre vagy részt vettek egy szemináriumon. Óvatosságunk az eredeti kérdésből ered. A kérdés nem az, hogy *„valamikor részesültél-e a Szentlélek-keresztségben"*, hanem az, hogy *„itt és most megkeresztelkedtél-e a Szentlélekkel?"* Mert ha egyszer részesültél benne, de most nem élsz a Szentlélekben, nem szomorú-e az állapotod, sőt, nem szomorúbb-e, mint azoké, akiket megtévesztettek és nem veszítették el, amit meg sem kaptak?

Igen, azt hiszem, el is veszíthetjük a Szentlélek-keresztséget. Mindaz, ami elkezdődött bennünk vagy megújult életünkben, amikor az Úr kiárasztotta bennünk a Lelkét, elveszíthető, elhomályosodhat, eltűnhet és meghalhat. Bizonyára akkor történik ez meg velünk, ha hagyjuk a bűnt uralkodni életünkben. Ez azonban akkor is megtörténhet velünk, ha megmaradunk az igazságosságban és szentségben.

Ezt nem könnyű megérteni, mégis igaz. Sokan vannak közülünk, akik életükben továbbra is kötelességből imádkoznak és szolgálnak, és akik számára a Szentlélek-keresztség nem más, mint egy távoli emlék. Jelenléte, ereje, dicsősége, gyógyítása, üzenete és mindennapi győzelme a kereszt által eltűnt. Még ha növekszünk is a kegyelemben, és haladunk is előre a lelki életben, a pünkösdi tűz – ez a csodatévő erő, a cselekedeteinket irányító hit, amely Isten működésének csatornája a világban – hiányozhat. Nem elég csak elkezdeni életünkben a Szentlélek-keresztséget. Napról napra, évről évre folytatnunk is kell.

Két évvel ezelőtt a Notre Dame Egyetemen feleségem, Dorothy és Sr. Ann Shields egymást átölelve énekelték tízezer embernek:

„A dicsőség vízsugarából élek, hol nincs fájdalom és szégyen. /Mindig is ott lakom, hol az eső sok nagyon. /A dicsőség vízsugarából élek."

Ez a régi pünkösdi kórusmű legalább arra megtanít minket: el kell határoznunk, hogy a vízsugár alatt, a Lélek kiáradásának vízesése alatt élünk. Meg kell tennünk minden szükséges lépést gondolkodásunkban, szívünkben és életstílusunkban ahhoz, hogy a Szentlélekben megkeresztelt maradhassunk, hogy mindig készek legyünk újra megmerítkezni abban a folyóban.

Hiszem, hogy az Úr azt akarja, hogy az egyházban és a világon mindenki meg legyen keresztelve Szentlélekkel. Meghívott minket e megújulási mozgalomba, hogy megkereszteljen Szentlelkével és hogy felhasználjon segítőiként e kiáradás elterjesztésében az egész világon.

Ha ebben egyetértesz velem, először is a sajátunkat, és a karizmatikus megújulás hozzánk közeli szögletének állapotát kell megvizsgálnunk a Szentlélek-keresztség tekintetében. Soha nem is kezdődött el igazán, mert más „karizmatikus" tevékenységek miatt háttérbe szorult, vagy mert nem helyesen tanították és élték meg? Vagy ha jól és igazul kezdődött is el, nem csúszott-e félre személyes bűneink vagy egy olyan légkör miatt, amely képtelen támogatni fiatal életét? Vagy Isten ajándékai, kegyelme, és keresztény testvéreink, nővéreink segítsége által továbbra is megtapasztaljuk Pünkösd erejét egy folytonos Szentlélekkel való keresztségben?

Akármilyen választ is adtunk ezekre a kérdésekre, és akármilyen időből származnak is tapasztalataink, Jézus mindig kész kiárasztani ránk Lelkét. Jézus nevében arra kell törekednünk, hogy ma valóban meg legyünk keresztelve a Szentlélekkel.

Kevin Ranaghan

Originally Published in New Covenant magazine, P.O. Box 400, Stenbenitte, OH 43 952. Used with permission

Karizmatikus találkozó Szentendrén

1989. okt. 27-29-ig a Szentendrei Ferences Gimnázium adott otthont a magyarországi katolikus karizmatikus megújulás első Budapesti regionális találkozójának. Vajon mit jelenthet ez a száraz, hivatalos mondat?

Azt jelenti, hogy megtapasztaltuk, a Szentlélek ma is él és működik az egyházban! Azt jelenti, hogy ma is van értelme annak, hogy „tűzzel és Szentlélekkel". Hogy nem pusztába kiáltott szó szent Pál buzdítása, miszerint: „örvendezzetek, ismét mondom, örvendezzetek!" Valamint az sem, hogy szüntelenül hálákat adjatok!"

Az esetenként 300-nál is több, zömében korban is, de lélekben mindenképpen fiatal résztvevő megtapasztalhatta a Lélek különleges kiáradását ezen a találkozón. A szeretet, öröm, béke olyan mértékű áradását, ami Ányos atyát olyan szavakra ragadtatta, hogy végre olyannal telt meg ez a kápolna amivel mindig meg kéne hogy teljen.

A karizmatikus megújulás a katolikus egyházban több évtizedes, Magyarországon is kb 15 éves múltra tekint vissza. Ez a lelki mozgalom hasonlóan a többi megújulási mozgalomhoz, egy gyökeres megtérési folyamat után a keresztény élet és szentségek új módon való megélésére buzdítja a kereszténveket. Nagy hangsúlyt kap benne a kereszténység elkötelezett gyakorlása, új hangsúlyt kap ebben az életben az imádság, ezen belül is a dicsőítő, a hálaadó ima, a szentírás rendszeres tanulmányozása, lehetőleg közösségben is, és végül maga a közösség, vagyis a keresztény élet élő közösségekben való gyakorlása. Karizmatikussá az teszi ezt a lelki mozgalmat, hogy a Lélek különleges ajándékai kísérik, amelyeket a résztvevők hálával fogadnak, nem érdemnek tekintik, hanem az egyházban való szolgálatuk segítőjének. Ez is segíti őket, hogy a világban hatékonyan tegyenek tanúságtételt. Sok hitetlen vagy kereső lélek megtérését adta meg általuk az Úr.

Ezek a közösségek a keresztény élet és szolgálat legkülönbözőbb helyeire kapnak hivatást és az egyházi vezetésen is múlik, hogy ezt a hivatásukat eredményesen gyakorolhassák is. Sok helyen ugyanis még gyanakodva figyelik őket, vakbuzgónak, ha nem eretneknek tartva elkötelezettségüket és hivatástudatukat.

Igen fontos dolog, hogy a különböző közösségeknek élő kapcsolata legyen mind egymással, mind az egyházi vezetéssel. Lelki vezetésüket megújult elkötelezett paptestvérekre szeretnék bízni. Szívesen és rendszeresen vesznek részt lelkigyakorlatokon, ahol az együttimádkozás melleltt hitünk dolgaiban is elmélyülnek.

Ez a szentendrei találkozó is egy ilyen elmélyülési alkalom volt. Nem véletlen az sem, hogy pont a Szentendrei Ferences Gimnázium adott otthont a találkozónak. A szervezők közül többen a szentendrei gimnázium öregdiákjai vagy az esztergomi testvérintézeté. A találkozó másfelől témájában (Ferences lelkiség) és előadóiban (Tamás atya, Gergely atya) is kötődik a ferencességhez.

Az alkalmat a péntek esti közös szentmise vezette be és alapozta meg lelki töltését is. Megtapasztalhattuk itt az igazi bűnbánat és kiengesztelődés valódi gyógyító erejét és a Lélek szeretetben és egységben való kiáradását. A szentmise után éjfélig együttmaradtunk szentségimádásban, hálaadásban és egymásért való közbenjárásban. Szombaton a napot ismét közös imával kezdtük, majd Gergely atya a ferencességről tartott előadást melyet megbeszélés követett, ezen hallottunk a ferences világi rend nővéreinek életéről, és Ányos atyától a régi ferencesek életéről és szerteágazó tevékenységükről. Ezután Katona István atya szólt röviden a karizmatikus megújulásról.

Közös ebéd után Tamás atyáé volt a délután, az Eucharisztikáról, a bűnbánatról, a belső gyógyulásról tanított. Vacsora után következett az esti közös mise amely valóban az Eucharistia ünneplése volt. Önfeledt és túláradó ünneplés. Azoknak a kereszténveknek akiknek a mise 20 perc után már túl hosszú, még elképzelni is nehéz, hogy 2 és fél 3 óráig lehet együtt ünnepelni, együtt örvendezni, sőt ujjongani az Úr előtt. És ezután még hajnalig ott lenni előtte, imában, dicsőítésben, egymásért való közbenjárásban. Ezután nem csoda, hogy azok, akik mintegy véletlenül tévedtek ide, életre szóló élményt kaptak.

Vasárnap a magyar szentekről hallottunk igen érdekes emberközeli beszámolót Molnár Imre testvérünktől. A háromnapos alkalom Lélektől izzó szentmisével ért véget vasárnap koradélután.

Azt hiszem világosan kiderült itt, hogy lehet szokatlan, tűnhet túlzónak ez a karizmatikus gyakorlat de mindenkire lenyűgöző hatással van aki hajlandó az Úr előtt letenni elvárásait, előítéleteit.

Köszönjük az Úrnak, hogy ilyen gazdagon megajándékozott bennünket és köszönjük a Gimnáziumnak és különösen Ányos atyának, hogy befogadtak bennünket. Reméljük, hogy a Léleknek ez az áradása áldásként marad ezen a helyen. A találkozó óta eltelt időben tanúi lehettünk annak, hogy jó magot vetettünk, több közösség alakult ahol a testvérek rendszresen találkoznak, együtt imádkoznak és megtapasztalták a Lélek különleges kiáradását és ajándékait. Vajúdó és kereső társadalmunkban égető szük-

ség van arra, hogy a keresztények megmutassák és éljék azt az igazságot, hogy az evangélium ma is valódi, sőt az egyetlen igazi „örömüzenet". Hogy bajok, anyagi bizonytalanság közepette is van minek örülni, és hogy a kereszténynek a legkilátástalanabb helyzetben is van miben reménykedni. Végül de nem utolsósorban, hogy a szeretet valóban képes győzedelmeskedni a gyülöleten, a megbocsátás és kiengesztelődés a bosszúállás szellemén, és hogy az igazi békesség a Krisztus békessége, amely pedig „bennetek lakozik"!

Dr. Marik József

Én vagyok az út,
az igazság és az élet.
Én vagyok az élet.
Minden látszat mögött
Én vagyok.
Én vagyok az élet,
aki életet önt
a fába,
a madárba és a kőbe.
Egyetlen élet van csak.
Az élet én vagyok, egyetlen,
oszthatatlan.

● ● ●

Gyermekem,
minden a tied, amim csak van.
Ha még ezt fel nem foghatod,
azért van, mert
még kötődsz
a világ dolgaihoz.
Mindent el kell előbb veszítened,
hogy mindent elnyerj.
Azt mondod:
„Nehéz dolog mindent elveszíteni".
Itt még te akarod
magadra vállalni ezt a munkát
azzal a bizonyossággal,
hogy Én majd befejezem.
Jöjj hozzám egyszerűen úgy,
mint egy kisgyermek.

S. M. nővér

„Evangélizálni mindenekelőtt annyit jelent, mint egyszerű, közvetlen tanuságot tenni az Atyáról, akit a Fiú nyilatkoztatott ki a Szentlélekben. ...Az Istenről szóló tanuságtétel akkor válik teljessé, amikor megmutatja, hogy ő, a mi Teremtőnk, nem valaki távol eső megnevezhetetlen hatalom, hanem Édesatyánk. „Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk" (vö. 1Jn 3,1; Róm 8,14-17). „Akkor pedig egymásközt testvérek is vagyunk Istenben." (VI. Pál EN 26.sz.)

* * *

„Az evangelizálás jó módszerei fontosak, – de soha, a legkiválóbb módszerek sem pótolhatják a Szentlélek csendes munkáját. Bármekkora legyen is a hithirdető tudása, mindez semmi, ha a Szentlélek nem kíséri. Őnélküle a leghatásosabb érvelés sem ér semmit. A legcsodálatosabb társadalmi, vagy lélektani rendszerek is értéktelenek a Szentlélek segítsége nélkül.

Napjainkban – úgy mondhatni, újból a Szentlélek kivételes korának társai vagyunk. Újból föl akarják őt fedezni, úgy, ahogyan a Szentírás elénk tárja. Boldogságot ad, ha valaki az ő irányításának engedi át magát... A Szentléleknek az egész Egyház életében döntő szerepe van, de elsősorban az evangélizáló munkában nyilatkozik meg. Nem ok nélkül kezdődik az evangélizáció a Szentlélek sugallatára Pünkösd hajnalán." (VI. Pál: EN 75.sz.)

Az 1974-es Püspöki Szinodus nagyon hangsúlyozta a Szentlélek szerepét az evangélizációban. Kifejezte óhaját, hogy a püspökök és teológusok jobban tanulmányozták a Szentlélek működését és annak módjait a mai evangélizációban. Mi ehhez csak annyit fűzünk hozzá, hogy ez a hivekre is vonatkozik... ...Kérünk mindenkit, aki az evangélium követségében jár: imádkozzunk hittel és buzgón a Szentlélekhez, és engedjük, hogy ő vezessen, ő lelkesítsen minden tervünkben, minden kezdeményezésünkben, minden evangélizációs munkánkban" (VI. Pál: EN 75.).

* * *

A lelkipásztorok feladata: úgy kell ellátniok lelki javakkal a hiveket, úgy kell igazgatniok a hivek szolgálatait és karizmatikus adományait, hogy mindnyájan hozzájáruljanak a maguk módján, de egy szívvel-lélekkel a közös mű sikeréhez. Mert valamennyiünknek „igazságban kell élnünk és szeretetben, hogy egyre inkább összeforrjunk a fővel: Krisztussal. Ő az, aki az egész testet egybefogja és összetartja a különféle ízületek segítségével, hogy a tagok betöltsék az erejükhöz szabott feladatkört. Így növekszik a test, és építi fel saját magát a szeretetben" (Ef 4,15-16/LG 30).

„Szentek legyetek”
(1 Péter 1,17).

(Nagy öröm érte a magyar katolikus karizmatikus megújulás imaközösségeit. Ken Metz atya a katolikus karizmatikus megújulás nemzetközi irodájának a vezetője ellátogatott hozzánk. 1989. nov. 17-én a Krisztus Király kápolnában elhangzott előadását rövidítve közöljük. – szerk.)

Mikor azt kérdeztem magamtól, miért érzem olyan jól magam köztetek, itt ebben a templom alatti kis helyiségben, egy korábbi esemény jutott eszembe. Nemrég Máltában voltam egy fiataloknak tartott imaösszejövetelen. Ott minden szombat este kinyitják a templom pincehelyiségét, és az emberek bejönnek az utcákról, hogy meghallgassák az evangélium üzenetét. Akkor este kb. 600 fiatal jött össze, köztük olyanok is, akik azelőtt sosem gondoltak Jézus Krisztusra. A fiatalok zenéje olyan volt, mint a tietek, életerős, vidám. Az ottani közösség 23 éves fiatal vezetői a fiatalok részére szervezték azt a közösséget. Azért beszélek erről, hogy világossá váljék számunkra mi történik ma a megújulás keretében. Számomra ez jel, hogy mit cselekszik Isten ma a világban. Tulajdonképpen mindig újra és újra ugyanazt cselekszi. (Sok tekintetben ez nem újdonság.) Mögöttem függ Don Bosco képe ezzel a szöveggel: „Ember, Szent, Barát”. Isten tettei az embereket szentté emeli ebben a világban.

Sokszor azonban hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy szentségünk már akkor kezdődött, amikor elmentünk a megújulás köreibe.

Emlékszem, először 1968-ban hallottam a karizmatikus megújulásról. Kezdetben ellenálltam, mert úgy gondoltam, hogy katolikus ember számára ez furcsa módja a vallásos viselkedésnek. Ebben az időben az USA-ban az egyyetemeknél szolgáltam mint egyetemi lelkész. 1970.szeptemberében felkeresett egy diáklány s azt mondta:

– Atya kérem! szeretnék egy karizmatikus imacsoportot szervezni.

– Ha akarod, ám tegyed, de én nem fogok elmenni rá – válaszoltam.

Így is történt. Az emeleti irodámban üldögélve hallgattam, hogy mi történik az alattam lévő teremben, ahol ez a csoport összejött imádkozni. A találkozók azonban csak egy hónapig tartottak. Megelégedetten nyugtáztam magamban, hogy mégiscsak nekem volt igazam, ők tévedtek. Ehhez valóban semmi köze sincs az Istennek. Ugyanez a lány négy hónap múlva újból felkeresett. Egy hétköznap éppen miséztem, s ő volt az egyetlen, aki résztvett rajta. A szertartás után odajött hozzám és így szólt:

– Atya! Gratulálok! Hiszen Ön csodálatos munkát végez. Nézze milyen sokan eljöttek a miséjére!

Erre persze dühbe gurultam s azt hittem nyomban „megölöm”. Végül mégsem öltem meg, de egy órán keresztül vitatkoztam vele. Ő nagyon furcsa dolgokról beszélt s minden második percben így szólt: Dicsőség az Úrnak! Arra gondoltam, hogy ez kissé más, mint amire engem a szemináriumban oktattak. Mi nem beszéltünk így Istenről, sohasem dicsőítettük Őt. Csendes, „szent” szeminaristák voltunk. Számunkra az imádság is egy csendes áhitat volt. Nos, a beszélgetésünk, jobban mondva harcunk végén megkérdezte, nincs-e kedvem elmenni egy összejövetelre, ahol egy pap az imádságról fog beszélni. S én azért, hogy engedjek kérésének, s boldoggá tegyem, azt válaszoltam neki „no, nem bánom, hát menjünk”. Az összejövetel a szeminárium épületében volt, ahol több pap is megjelent. Az előadó atya kiállt középre s lelkesen azt kiáltotta: „Dicsőség az Istennek! Nézzétek milyen sokan vagyunk itt!” Mire én magamba roskadva: „Te jó ég, már ez is kezdi!”

Az atya pedig egész idő alatt arról beszélt, hogy Isten mennyire vágyakozik arra, hogy szentté tegyen bennünket, s hogy papságunkat is meg akarja újítani. „Na, ebből talán még hasznosíthatok valamit” – gondoltam magamban.

Aznap éjjel imádkoztak fölöttem. Két dolgot kérek. Először azt, hogy Úr adjon *békét a szívembe.* Mindig nagyon elfoglalt ember voltam. Máig sem tudom miként végeztem el a szemináriumot, mert annyi mindent csináltam már akkor is. Ők tehát jól látták, hogy az első amire szükségem van, a belső béke.

Másodszor azért imádkoztak, hogy az Isten adja meg számomra az *igehirdetés karizmáját.* A hatást akkor tapasztaltam, mikor az egyetemen elkezdtem az igét hirdetni.

Miközben imádkoztam értem semmi különöset nem éreztem, de amikor hazafelé mentem egyszercsak észrevettem, hogy sokkal nyugodtabban vezetek mint máskor. Nem dudálok idegesen, nem akarom mindenáron megelőzni az előttem lévőket. Nem egészen értettem, hogy mi is történt velem.

A vasárnapi szentmisék alatt a gyerekek gyakran játszadoztak székeikkel, ütögették, ugráltak rajtuk. Ezzel a hangzavarral a prédikáló papot is többször megzavarták. Most vasárnap azonban amikor a 9 órai szentmisén beszélni kezdtem, meglepően nagy volt a nyugalom. A gyerekek mind odafigyeltek. Sőt mise után néhány ember odajött hozzám s megkérdezte:

Atya, kérem, mi történt magával? Nem akartam elmesélni, hogy milyen körülmények közt imádkoztak értem, inkább gyorsan elköszöntem tőlük.

A déli szentmise után is hasonló jelenet zajlott le. Az esti szentmisére eljött anyám és apám. Ott ültek az első sorban. Ezt a szituációt valószínűleg csak papok értik meg, akik már átélték, milyen csodálatosan lehet hirdetni az igét s lehet beszélni arról, hogy szeressük az Atyát és az embereket, addig, míg az ember meg nem pillantja anyját és apját a hallgatóságban. Mert esetleg megkérdezik, „Igen, fiam, akkor miért nem szereted jobban a hugodat és a bátyádat?" Mise után ők is odajöttek hozzám, s anyám is megkérdezte „fiam, mi történt veled?" Nekik sem akartam elmondani, hogy miről is van szó. Mikor elmentek, gyorsan bezártam a templomajtót s most már én kérdeztem meg az Atyát: „De Uram mit tettél velem?" Így történt, hogy ezen a napon egy különleges és csodálatos módon megtapasztaltam Isten szeretetét.

Ekkor még azt gondoltam, hogy ettől a perctől fogva minden úgy fog menni, mint a karikacsapás. Minden egyes alkalommal mikor hirdetem az igét – hát az egészen csodálatos lesz. És egyébként is miután megtapasztalásom van Istenről, biztos egyből szentté is válok. Nos, nem ez történt.

A plébánián, ahol én is dolgoztam több paptársam lelki válságba került, s otthagyta hivatását.

Mi történt az én barátaimmal, ezekkel a lelki vezetőkkel, akik nem akarnak többet az Istennel együtt lenni? Azt gondolom, hogy amit Isten kér tőlünk: az *a szentség.*

Ez most elég hosszú bevezető volt mindahhoz, amiről a továbbiakban beszélni szeretnék.

Tudjátok, amikor az Isten egy ajándékot, egy karizmát ad nekünk, akkor azt nem azért adja, mert már szentek vagyunk, hanem azért, hogy *szolgáljunk* vele. S amikor látjuk, miként használódik fel ez a karizma, miként használja fel az Isten mások épülésére, akkor mi magunk is épülünk.

Nagyon gyakran megtörténik, hogy amikor az Úrtól kapunk egy karizmát, úgy gondoljuk már rettenetesen épültek és szentek vagyunk. S ha látunk valakit, aki szintén kapott valamiféle ajándékot az Úrtól, ő is szent. Hajlamosak vagyunk arra is, hogy esetleg valamennyi vezetőnket szentnek tartsuk... pedig nem azok, s mi sem vagyunk azok.

Egy időben a világ több pontján próféciák hangzottak el az imaközösségekben arra vonatkozólag, hogy az Úr meg akarja tisztítani a vezetést. Igehirdetők, akik önmagukra és gőgjükre építették szolgálatukat, meg fogják tapasztalni a sikertelenséget és munkájuk eredménytelenségét.

Ti és én vezetői vagyunk a karizmatikus megújulásnak. Csak az a különbség, hgy kinek mi a munkaterülete, hol dolgozunk. Tulajdonképpen nem az számít, hogy tíz fős közösséget vezetünk, vagy a helyi plébánián látunk el valamiféle szolgálatot. Isten arra hív téged is és engem is, hogy szentté váljunk. Persze ez önmagában nem újdonság. Ami talán újdonság mindebben hogy ezt komolyan is kell vennünk. Azt gondoltuk megkaptuk a karizmákat, már szentek is vagyunk. Mint egy tévé program, olyan az egész. Megfigyeltétek, hogy gyakran a tévé programok úgy épülnek fel, hogy félóra, egyóra alatt minden problémát megoldanak? Azonnali megoldás a problémákra – de ennek semmi köze sincs a valósághz. A szentség időbe telik. Jézus tökéletességre hívott minket, ahogy a mennyei Atya is tökéletes.

Szent Pál az első Korintusi levél negyedik fejezetének első versében így ír: „Úgy tekintsen minket minden ember, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait" a második versben pedig „márpedig a sáfároktól elsősorban azt követelik, hogy mindegyikük hűségesnek bizonyuljon." Ez a hűség mindig nagyon nehéz feladatnak bizonyult. De Isten a kereszténység történetében mindig szenteket támasztott, hogy minket is a szentségre hívjon. Érdemes példaként megemlíteni *Sienai Szt. Katalint,* aki olyan korban élt, mikor az egyház életére a nagyfokú rendezetlenség volt jellemző. A pápa, aki ekkor Avignonban élt inkább foglalkozott a politikai élet problémáival, mint a megújulás gondolatával. Sienai Szt. Katalin tehát elment Avignonba a pápához és azt mondta neki: „Térj vissza Rómába! Hiszen a pápának ott kell végeznie munkáját, ahová Isten állította" De Sienai Szt. Katalin ezt csak azután mondta a pápának, miután volt egy megtapasztalása a Szentháromságról. Nem azért szólt, mert éppen eszébe jutott. Isten szavát vitte el neki, hogy ő is szent lehessen.

Assisi Szent Ferencet mindenki nagyon szereti, minden felekezet ismeri az ő nevét. Úgy képzelik el általában az emberek, mint aki a madarakkal és állatokkal játszadozott, pedig lényegesen többet tett ennél. Arra hívta fel a figyelmet, hogy az egyházi berendezkedésnek meg kell változnia. Emlékeztek az ő víziójára, amikor látta a rombadőlt templomot? Azonnal odament és nekilátott, hogy saját erejéből felépítse a San Damiano-i templomot. De amikor ezt már félig felépítette, akkor jött rá igazán, hogy nem is ezt várja el tőle az Isten. Az emberek voltak rombadőlve, s azért kell élnie, hogy a szentséget elvigye nekik. Az emberek pedig elkezdtek válaszolni az Egyház ilyen módon való felépítésére. Nem épületekről volt tehát szó, hanem emberekről. Ferenc feladata volt az, hogy visszavigye ezzel a szentséget az Egyházba.

Abban a korban, amikor a szerzetesek már nem szerzetesként éltek, jött *Clairvaux-i Bernát,* aki azt mondta: „már pedig nektek úgy kell élnetek, ahogy állítjátok magatokról.„ Példája nyomán megújulás indult el a kolostorban.

Néri Fülöp olyan közösséget hozott létre Rómában, amely segítségére volt a papságnak abban, hogy ismét szentté válhasson. Minden alkalommal, mikor elmegyek temploma mellett, arra kérem, járjon közbe értünk, papokért, hogy megszentelődhessünk.

Mindig voltak tehát szentjeink, akik arra hívtak, hogy szentek legyünk. Teréz anya 1984-ben egy papoknak tartott lelkigyakorlatoon ezt mondta – s amit ő papoknak mondott, azt én itt valamennyiünknek, mint vezetőknek mondom – „amit az Úr akar: legyenek szent lelkivezetők."

II. János Pál pápa szerint folytatnunk kell az ige hirdetését a világban, de ezt nem tudjuk igazán jól tenni mindaddig, amíg nem vagyunk szentek. Az emberek sohasem fognak hinni nekünk, amíg nem látják a mi életszentségünket.

Most pedig nézzük meg Máté evangéliumának 16. és 17. fejezetét. Érdemes megfigyelni ezekben a sorokban az események fejlődését, mert hasonlóképpen játszódik le a mi életünkben is. Átgondolásuk segítségünkre lehet. Mt 16.17-ben láthatjuk Péter hitvallását. Mindez azután történik, hogy a farizeusok jelet kérnek de a Jézus által hűtlennek bélyegzett nemzedék csak Jónás jelének ígéretét kapja. S Péter miután végig hallgatta a ferizeusok kovászáról szóló fejtegetést, választott. Jézus kérdésére „hát ti kinek tartotok engem" azt felelte „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia." Erre Jézus azt mondja: csodálatos! Nem test és vér jelentette ezt ki neked, hanem az én mennyei Atyám."

Ugyanúgy a mi életünkben is nem azért kezdtük el követni az Urat, és nem azért lettünk vezetőkké, mert mi azt gondoltuk, hogy ez milyen jó lesz, hanem azért, mert a mennyei Atya kinyilatkoztatta ezt számunkra. Elhatároztuk, hogy követjük az Istent, mert Ő dolgozott a szívünkben.

Van egy régi dal, amit az USA-ban énekelni szoktunk, s ami az Isten melletti dönésről, s az Ő követéséről szól: „Elhatároztam, hogy követem Jézust, és nem fordulok vissza."

Tehát egy döntésről van szó, amit te és én teszünk. Azért hozzuk ezt a döntést, mert az Isten kinyilatkoztatja magát számunkra. Azt gondoljuk ugyan, hogy ez csak egyszer történik életünkben, pedig az az igazság, hogy Isten sokszor és sokféleképpen jelenti ki magát számunkra. Azt kérték egyszer tőlem, tartsak előadást arról, miképpen nyilatkoztatta ki Isten magát nekem. Igazából azt várták tőlem, arról tegyek tanúságot, hogy akkor fedeztem fel Jézust, mikor már pap voltam.

Mikor imádkoztam ezért a tanúságtételért, akkor pont azt láttam meg, hogy ha nagyon kis dolgokban is, de Isten egész életem során jelen volt. Mindig többet és többet értettem meg belőle.

Eleinte a karizmatikus megújulás olyan volt számomra, mint hab a tortán. S azt hiszem sokan vannak így ezzel. Az Úr újra és újra kinyilatkoztatja magát nekünk és mi újra és újra azt mondjuk, hogy igen. Sokszor azt szeretnénk, hogy ez ennyiben is maradjon. A Szentírás azonban nemcsak erről tesz tanúságot. Miután Péter megvallotta hitét, Jézus felhívja figyelmét arra, hogy Jeruzsálemben szenvednie kell, és megölik. A tanítványok nem tudnak a dolognak ezzel a részével mit kezdeni. S Péter meg is mondja Jézusnak: Mester, hát ez nem lehet, ilyen nem történhet veled, hiszen én neked adtam magam, *én* adtam magam neked! Hát akkor legyél szíves tedd azt, amit én akarok! Hogy lehet az, hogy te most meg akarsz itt halni nekem? Péter tehát tiltakozott, mert ez nem fért bele terveibe.

Mi is megcsináljuk ugyanezt. Átadtam magam az Úrnak, s most már úgy élek, ahogy én akarok. Azonban Jézus azt mondja: Nem és nem! Ő azt szeretné, ha együtt élnénk vele. Azt mondja, senki sem követhet engem, ha nem veszi fel keresztjét. Én meghalok s ha te követni akarsz engem, akkor neked is meg kell halnod. Micsoda sokk lehetett ez az apostolok számára?! Péterrel együtt átadták magukat Jézusnak, s Jézus ezt követően ilyen rettenetes nehéz szavakat szegez nekik, aminek hallatán szinte összeroppannak. Mi is tiltakozunk ez ellen. Megtapasztaltuk a Szentlelket, boldogságban úszunk, béke és gyönyörűség vesz körül minket. S erre Jézus: „Vedd fel keresztedet!" Mi pedig: „Nem lehetne inkább a feltámadás örömét?

A Kálvária nem igazán szimpatikus. Nehezen tudjuk saját elképzelésünkkel összeegyeztetni. Valójában olyan világot akarunk, ahol nincsen szenvedés. De ez egy irreális világ. Ez egy állandó kísértés mindannyiunknak. Valami könnyítést mindig szeretnénk, valamit mindit szeretnénk nyerni ettől a világtól azt gondolván, hogy ez hozzátartozik boldogságunkhoz, pedig mit ér az embernek, ha meg is nyeri ezt a világot! Jézus azt mondja: nem, a boldogsághoz csak a kereszten át lehet eljutni.

Valaki annak idején azt mondta nekem, hogy a Szentlélekben való megkersztelkedésem kellemetlenségekkel fog járni további életemben. Nem hittem el, de neki volt igaza, én tévedtem.

Nézzük meg mit tett Jézus, mikor tanítványai, szavai hallatára ilyen depresszióba süllyedtek.

„Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és testvérét Jánost, s felvitte őket egy magas hegyre. Ott színében elváltozott előttük. Arca ragyogott, mint a nap, ruhája pedig tündökölt, mint a fény. Egyszercsak megjelent nekik Mózes és Illés amint beszélgettek vele." Tehát Jézus mintegy kijelenti magát nekik, hogy meglássák és megtudják, kicsoda is ő valójában. Ezzel megkönnyíti, hogy letegyék életüket. Amikor szomorúak vagyunk, hogy jaj meg kell haljak magamnak az Úrért, s elmegyünk például lellkigyakorlatra, Ő megjeleníti magát nekünk, megmutatja,

hogy kicsoda. Mi pedig azt mondjuk: rendben, megteszem, amit kérsz, mert most már tudom, hogy ki vagy.

Péternek itt a hegyen ismét van néhány szava: „Uram jó nekünk itt lennünk, ha akarod felállítunk három sátrat, egyet Mózesnek, egyet Illésnek egyet neked". Csak maradjunk itt fent a hegyen, olyan jól érzem magam. Nem akarok én hallani arról a keresztről! Olyan jó itt az átváltozott Jézus jelenlétében. Miután megtapasztaljuk ezt a dicsőséget s ott akarunk Jézussal maradni ismét felmerül a kísértés: csak a dicsőséges, győzelmes élet kell, de semmi harc, vagy küzdelem. Jézus azonban levezeti őket a hegyről, mint ahogy nekünk is le kell jönnünk. Meghagyja nekik, hogy ne szóljanak erről senkinek, ők pedig kinyitják szemüket s meglátják Jézust magában.

Lefelé jövet az apostolokban (akikről tudjuk, hogy sok mindent ismertek a Szentírásból), felmerül egy teológiai probléma, amit a beszélgetés közben igyekeznek megoldani. Igent mondtak Jézusra, aki megjövendölte nekik szenvedését és halálát, de akit pont az előbb dicsőségében tapasztaltak meg. Amennyiben ez a Jézus valóban a Messiás, akkor mi van Illéssel? Hiszen ismert volt a prófécia, hogy a Messiás előtt Illésnek kell jönnie. Az apostolok megpróbálták a történeteket megmagyarázni, a kérdést összerakni, hiszen ezt a nem mindennapi színelváltozást el kellett helyezni valamiképpen sajátos vallási mentalitásukban.

Úgy gondolom, a szituáció ismerős. Miután a megújulásban új módon tapasztaltuk meg Isten szeretetét és dicsőségét, felmerül a probléma, hogy mindez miképpen kapcsolódik a Szentségekhez, illetve hogyan illeszkedik az egyházban végzett szolgálatunkhoz. S itt egy újabb kísértéssel találkozunk. Egy olyan dologal, amit feltétlenül meg kell vizsgálni közelebbről, ahogy ezt az apostolok tették saját kérdéseikkel kapcsolatban. S ők miután megkérdezték Jézust, eszükkel utánagondolva valóban megtalálják a megoldást (Mt 17,13.) Megértették, hogykeresztelő Jánosról beszélt nekik Jézus, hogy az az Illés akikről tanultak és elmélkedtek, valójában Keresztelő Jánosban jött el közéjük.

A mi feladatunk, hogy a kísértéssel szemben szentségünket ne az egyházon kívül éljük meg, mert a szentség az nemcsak az egyén sajátja. El kell gondolkoznunk azon, mit is jelent az egész hitéletünk szempontjából. Mit jelentenek megtapasztalásaim, amit az Úr adott nekem az én *katolicizmusomban?*

Jézus nem áll meg, hanem odamegy egy beteg epilepsziás fiatalemberhez és ördögöt űz. Úgy látom Jézus azt mondja ezzel, hogy szentsgünknek meg kell nyilvánulnia abhban is, amit cselekszünk. Nem elég, hogy az isteni megtapasztalást, örömöt a saját magunk részére megszerezzük, meg kell osztanunk ezt másokkal is. Kovászokká kell válnunk ebben a világban.

Néha úgy tapasztalom, hogy a keresztények között hol az egyik, hol a másik irányba térnek el. Vannak, akik azt mondják, csak az Úr elé kell állni és *dicsőíteni kell őt* – ez a szentség. Mások azt állítják, hogy szentségünk abban nyilvánul meg, hogy az *emberekért dolgozunk,* rajtuk segítünk. Az igazság az, hogy mindkettőt kell tennünk. Gyökereznünk kell az Istenben s szolgálnunk kell Őt az Ő népe között. A legjobb példa erre Teréz anya. Olymódon valósítja meg a szentséget, ami engem mélyen megérint.

Ha jártatok már Teréz anya szeretetotthonában, akkor tudjátok, hogy a bejárati ajtótól jobbra van az ő kápolnájuk. A kápolna falán egy feszület függ. Ez van rá írva: „Szomjazom" A nővérek általában két, két és fél órát töltenek itt. Reggel egy órát mise keretében, s ebéd után szintén egy órát imában.

Életem egyik legnagyobb élménye az volt, mikor megtudtam, miként történik ez a ima. Mivel én elég elfoglalt ember vagyok nem jut ennyi idő rá. Teréz anya elmondta, ez az ima a titka annak, hogy megnövekedett a közösségük! Vita folyt a nővérek között, tartsák-e az ebéd utáni egy órát, vagy ne. Ugyanis ha ima van, akkor egy órával kevesebb jut a szegényekre. A közösség végül az ima mellett döntött, s csodálatosképpen úgy tapasztalták, hogy sokkal jobban megy a szegényekért való szolgálat. S amióta ilyen intenzíven imádkoznak, százával jönnek a lányok, hogy beléphessenek az ő közösségükbe.

Képzeljétek el, napi két óra ima! S minden alkalommal amikor a feszületre néztek ezt a szót látjátok: „Szomjazom" s ez óhatatlanul elkezd bennünk dolgozni. Teréz anya azt mondja, hogy amikor Jézusra nézünk, hallhatjuk is Jézust: Szomjazom arra, hogy hozzám gyere. Szomjazom a lelkek iránt. De ez nem fejeződik be velünk. Amikor a nővérek elhagyják a termet, már van bennük egy indíttatás, hogy oltsák a szegények szomját.

Egy nagyon gazdag amerikai lány, aki diplomával és doktori címmel is rendelkezett, boldogtalannak érezte magát. Sok minden kavargott benne, de nem tudta igazán, mi is az életének a célja. Járta a világot s végül Indiában, Calcuttában kötött ki. Hallott Teréz anyáról s azt gondolta, hogy megnézi mit is csinál ő valójában. El is ment Teréz anyához s miközben hosszasan beszélgettek egymással, éppen egy haldokló beteget hoztak be. Teréz anya azt mondta: – Menj át s nézd meg nem tudsz-e rajta segíteni, s majd utána folytatjuk a beszélgetést. Három óra múlva jött vissza a lány s mikor Teréz anya megkérdezte mit csinált ennyi ideig, azt válaszolta: kihúztam a férgeket Jézus testéből. Mire Teréz anya: – Akkor most már érted, miről van szó?

Amikor egymást szolgáljuk *Jézust szolgáljuk.* S mikor szolgálunk valakit, segítünk valakin, Jézus szomját oltjuk, inni adunk neki. Erre hív minket az Isten. Ez a megoldás a két véglet között. Az Istennel való kapcsolat igazi formája, amikor Isten népe felé szolgálunk.

Ez a szentség. Van más útja is a szentségnek, mint a tanulás, gondolkodás, az emberekkel való munka. De a leglényegesebb dolog imádni az Istent és szeretettel lenni egymás iránt. S ez minden, amire szükség van, amit meg kell tenni. S ha nyitottak vagyunk erre, akkor csodálatos dolgokat fog az Isten létrehozni, közösséget alakít, embereket hoz össze. Jézust kell követni s nem a világgal tartani.

Végül azt kérem tőletek, hogy olvassátok el az első korintusi levél 4. fejezetének első tizenhat versét, mert amiről itt az apostol beszél, az a vezetők szentsége!

Imádkozom azért, hogy ti is, én is szentek lehessünk. Ámen.

(Fordította Bartha György)

* * *

„Magadnak teremtettél minket Istenem, ezért nyugtalan a mi szívünk, amíg meg nem nyugszik Benned" (Szt. Ágoston).

Isten az embert szeretetből teremtette. Részesíteni akar minket saját életének gazdagságában és dicsőségében. Minden embert arra renelt, hogy Vele – a mindenség Teremtőjével, fenntartójával és beteljesítőjével – teljes és végleges közösségre lépjen. Mivel Isten az ember szabadságát tiszteletben tartja, ezért ránk bízta, hogy szabad elhatározásból megragadjuk-e ajánlatát... hogy akarunk-e szeretetből és hálából érte élni... hogy akarunk-e az Ő dicsősége, az Ő életteljessége és az Ő szeretete mellé állni.

„Kezdetben teremtette az Isten az eget és a földet... Isten az embert saját képére és hasonlatosságára teremtette. Isten látta, hogy mindaz, amit alkotott, igen jó!" (Ter 1,1-2,4).

A világ, amelyben élünk; az élet, amit birtoklunk, Isten ajándéka, amit nem szolgáltunk meg. Isten nem szorult rá a teremtésre, de azt akarja, hogy mi emberek részesüljünk gazdagságában, az élet ajándékában.

Hálásak vagyunk-e ezért a végtelen nagy ajándékért? Elismerjük-e Őt hálatelt szívvel Teremtőnknek és Urunknak?

Otto Knoch: Élet Isten Lelkének erejéből. A Marana Tha sorozat első kötete megrendelhető vagy megvásárolható a szerkesztőségben.

Tanulj hinni – a Biblia segítségével

1. A II. Vatikáni Zsinat egész sor kifejező képpel írja le, milyen nagy jelentősége van a Szentírásnak az egyes emberek hitéletében, de az egyházában is. A Szentírás: az élet kenyere, a hitnek legfőbb zsinórmértéke az egyház számára, a hit bástyája, a lélek eledele, a lelki élet kimeríthetetlen forrása, egészséges táplálék és szent erő (Konstitúció a kinyilatkoztatásról).

2. Az Írás olvasásának még nagyobb jelentősége van a hit terén azáltal, hogy válaszol a keresztény hit alapvető kérdésére: ki Jézus? Az Újszövetség iratai egyetlen s majdnem kizárólagos forrása a Názáreti Jézus földi életének (evangéliumok) és az első keresztény közösségeknek (Apostolok Cselekedetei, apostolok levelei). Csak ezek az iratok tudnak választ adni erre a kérdésre: „ki volt a Názáreti Jézus?" Olyan időben, amely a manipulációtól szenved és ezért maga akarja – sóvárogva – a hamisítatlan igazságot kihámozni az írásokból, elengedhetetlen az Újszövetség könyveire való visszanyúlás, hiszen sokan akarják tudni, ki volt valójában Jézus.

Manapság jól tudjuk, hogy minden korszak egy hozzáillő sajátos Jézus-képet alakított ki. A bizánci császárság idején Krisztust egy császári udvartartás közepén, mindenek uraként képzelték el; a germánok számára Krisztus a hűséges főemberek hercege volt. A középkor a szenvedő Krisztust tisztelte. 1900 körül a Názáreti Jézus egy nemes érzésű személy, aki szavatolója a szent, polgári világnak. A mi korszakunkban Krisztus forradalmár. Némely keresztény számára eszményképe a világalakító cselekvésnek. Fontos, hogy ezek mögött felismerjük az Újszövetség kapcsán Jézus sajátos egyéniségét.

Minthogy az Újszövetség irataiban elsősorban nem a Názáreti Jézus alakját érintő tájékoztatásról van szó, hanem az üdvösség üzenetéről, a Názáreti Jézus alakja úgy áll elénk, ahogyan a hit látja. A hit Jézusban fölismeri a Messiást (Máté), Isten hatalommal működő Fiát (Márk), az Üdvözítőt (Lukács), az Atyától küldött életadó Kinyilatkoztatót (János), az Urat, aki szenvedett és feltámadott (Szt Pál). Az egyes iratok elmélyítik számunkra Jézus alakját. Ilyen értelemben az Újszövetség egyes iratai is egy-egy különböző Krisztus-képet nyújtanak, amennyiben titkának különböző oldalait ragyogtatják fel.

Jobban imádkozzunk – a Bibliával

1. A Szentírás az imádságra vezérel minket, mert elősegíti beszélgetésünket Istennel. Az imádkozás nehézsége abban áll, hogy az imádkozó bizonyos fokig megtapasztalja „Isten távollétét", így hát keresi Isten arcát (Zsolt 27,8); kéri, ragyogtassa fel arcát az Úr (Szám 6,25). A Szentírás, főképpen az Újszövetség, érthetővé teszi, hogy az ember számára Isten jelenlétének átélé-

se ajándék, általa Krisztus közvetíti Isten irgalmas lehajlásának tapasztalatát. „Az Isten színe előtt lenni" annyi, mint: a Jézus által megteremtett isteni jelenlétben lenni. Az imádság tehát odafordulás a titokhoz, ami Jézus Krisztus arcán ragyog föl (2Kor 4,6). A keresztény imádságnak lényeges jellemzője a Krisztusvonatkozás.

A Szentírás megkönnyíti a beszélgetést Istennel, mert ez nem más, mint az Úr megszólalása és beszéde az emberekhez. Ez a szó nemcsak tájékoztat, hanem találkozással és összetartozással ajándékoz meg. Ekként minden ilyen ima feltétele az Írásban megnyilvánuló isteni szóra való figyelem. Az imádság ugyanis nemcsak beszélgetés Istennel, mintha az embernek kellene először az Urat megszólítania, hanem elsősorban válasz Istennek, aki már szólt és megnyilvánult. A Szentírás legbensőbb lényegéhez vág, hogy az ember válasza imádságos alakot ölt. Minden krisztushívőnek „arra kell gondolnia, hogy a Szentírás olvasását imádság kövesse, hogy ekként beszélgetés alakuljon ki Isten és ember között, hiszen Őhozzá beszélünk, ha imádkozunk: Őt hallgatjuk, ha Isten útmutatását olvassuk" (Konstitúció a kinyilatkoztatásról 25). A Szentírással való helyes foglalkozásban igazolódik az imádság ismert meghatározása: „beszélgetés Istennel". Az imádság az üzenet meghallgatása és hitből hangzó felelet. A Szentírás igéjével tanulnak meg a keresztények Istennel beszélni. Fejlődése során a gyermek úgy tanul meg beszélni, ha szülei szólítják és beszélgetésre nógatják. Hasonló módon tanulnak meg a keresztények Istennel, mint Atyával beszélni, ha „az Isten megszólítja őket" (Bonhoeffer). A Szentírás bizonyos értelemben az „imádság iskolája", mert benne az imádkozás csodálatos kincseit őrzik (Konstitúció a kinyilatkoztatásról 15.): már az Ószövetségben a zsoltárok, az Újszövetségben leginkább magának Jézusnak és az ősegyháznak imái.

2. Az Írásról való beszélgetés során a keresztények közösségben hallgatnak Isten szavára és igyekeznek közösségként válaszolni rá. Ha az imádságot az Isten szavára adandó válasz egyik formájának fogjuk fel, akkor a közös imádság mindegyik bibliai beszélgetés lényeges alkotóeleme. Minden bibliai beszélgetés másik eleme a bizonyos ideig tartó csend, amikor a résztvevők a szöveget magukra alkalmazhatják és megteremthetik az imádság személyes előfeltételét.

A Bibliáról szóló beszélgetés, amelynek az imádsághoz segítségül kell szolgálnia a következő módon folyhat le: Megnyitás imádsággal – szövegolvasás (ha szükséges, rövid tárgyi magyarázattal) – csendes átgondolás – beszélgetés – a beszélgetésből alakított összefoglaló imádság.

Az összefoglaló imádság a szöveg egyik gondolatát ragadja meg, amely a beszélgetés folyamán különösen elmélyül, s amely a gondolatot Istenhez szóló beszéd alakjában fogalmazza meg. A felépítés három részből állhat: Isten megszólítása – visszaemlékezés – kérés. Az Istent megszólító név a bibliai szövegből adódik. A „visszaemlékezés"-ben azt mondjuk el, ami a szövegben Isten üdvözítő tetteként nyilvánult meg számunkra; ezen az „emléken" – amikor is emlékezetbe idézzük Isten saját üdvösségi művét – nyugszik az imádkozó bizalmának alapja. A kérés azt a kívánságot adja elő, ami a beszélgetés során a közösségben felmerült.

Az összefoglaló imádság másik formája lehet hálaadás vagy könyörgés: a résztvevők – akár litániaszerűen is lehet – hálát adnak Isten olyan üdvözítő tettéért, ami a beszélgetés során mélyebben a tudatba ivódott és olyan adományokért folyik a könyörgés is, amelyek a jelenlegi helyzetben fontosak. Az ilyen hálaadás példái Szt Pál leveleiben találhatók, hiszen az Apostol a levelek elején majdnem mindig köszönetet mond a gyülekezet jó állapotáért.

W. Egger: Közösen olvassuk a Bibliát.

* * *

Ha nem leszek...
Oly nehéz elhinni, hogy egyszer nem leszek,
megáll a szív s nem dolgoznak a kezek,
nem visz sétára a láb,
szemem lát többé kék eget
és szám nem mondja, hogy szeret.
Azt aki voltam, és most vagyok,
fenntartja a Te akaratod.
De ha eljön az óra, az utolsó
tudjam itthagyni, ami földi jó.
Mikor pedig számadásra Eléd állok,
nem lesz több, csak egy szavam:
Uram, könyörülj rajtam!

Dr. Varga Mihályné

A katekumenektől a katekizmusig

„A lelket csak lélek lobbantja lángra."
(Carlyle)

A keresztény ókorban a II. század közepéig a hit tanítása apostoli hagyományokon épült. Csak ezután kezdett kialakulni a katekumenátusnak nevezett egyházi intézmény. Katekumeneknek azokat nevezték, akik az Egyházba belépni és a keresztséget felvenni szándékoztak. A név a katechein görög igéből származik, ami annyit jelent: visszhangzani, élő szóval tanítani. A tanítást magát katekézisnek vagy katekizmusnak is nevezték. Ez utóbbi kifejezést később egyedül a hittanításhoz használt írott vezérfonalra értették.

A katekumenátus elsősorban a vallásos életre nevelt. Nem törekedett a vallási ismeretek rendszeres közlésére, tankönyve csak a Szentírás volt. Az oktatásban részesülő keresztelendők ebben az időben nagyobbrészt felnőttek és pogányok voltak. Ahhoz, hogy a hit igazságait el tudják fogadni, mindenekelőtt életmódjukat kellett a keresztény erkölcs törvénye szerint alakítani. Hogy a keresztény erkölcsi életet és gyakorlati aszkézist elsajátítsák, először az Ószövetség bölcsességi könyveit olvasták, kellő magyarázattal. Ezután került sor a próféták magyarázatára és csak legvégül az Újszövetségre, az Evangéliumokra, az Úr Jézus és az apostolok életére. Az erkölcsi életbe ilyenformán bevezetett léleknek már könnyebb volt a krisztusi hit elfogadása.

A katekumenek oktatása nagyböjt idejére esett, a keresztség szentségét pedig nagyszombat éjszakáján szolgáltatták ki nekik ünnepélyes keretek között. Fontos része volt a keresztelendők képzésének a hitvallás ünnepélyes feltárása. A hitvallás leírása és ismertetése ugyanis az ókorban a be nem avatottak előtt tilos volt. Ezért csak röviddel a keresztség szentségének feladása előtt, virágvasárnapon vagy a nagyböjt negyedik vasárnapját követő szerdán adták át a keresztelendőknek. Ezt nevezték „traditio symboli"-nak, a hitvallás átadásának. Így ismerték meg az Úr imádságát is. Mindkettőt kívülről meg kellett tanulniuk és a keresztelés előtt fel kellett mondaniuk: ez volt a „redditio symboli", a hitvallás visszaadása, felmondása. A szentségekről szóló tanítás csak a keresztség felvétele után következett. Ezeket a keresztség után tartott szentségi hitoktatásokat „catecheses mystagogicae"-nek, a titokba bevezető oktatásoknak hívták.

A katekumeni intézmény a maga nemében tökéletes volt és így feltételezhetnénk, hogy a középkor nagy térítései idején újra felvirágzott. Nem így történt. A felnőtt keresztelendők ugyanis a középkorban barbárok voltak, műveltségük az ókor civilizált katekumenjeihez képest majdnem semmi. Térítő pap is kevesebb akadt a rendszerint tömegesen megtérők oktatására. Kezdetben nem is ismerték a nép nyelvét s így a Hiszekegyet, a Miatyánkot és a kereszténység leglényegesebb tanításait tolmácsok útján közölték.

Ekkor már a gyermekek keresztelése is általános szokás. Eleinte csak a beteges és gyönge kisdedeket keresztelték meg: minthogy azonban többször előfordult, hogy emiatt keresztség nélkül haltak el, szabállyá lett, hogy születésük után azonnal megkeresztelték a csecsemőket.

Ezek a körülmények új módszert érleltek meg. Kialakult a középkor századainak nagy katekétikus eszköze: a családi nevelés. A középkorban a vallásos nevelés elsősorban a szülők és keresztszülők dolga volt. Ezért kellett a jegyeseknek a házasság szentségének felvétele előtt bizonyságot tenni vallási képzettségükről. (Ez a szokás Erdélyben, Csík megyében napjainkig fennmaradt.) A keresztszülők szerepe is nagy volt a hitoktatásban. A templomban is tartottak katekéziseket. Ezekben elsősorban a bérmálás, a bűnbánat és az Oltáriszentség vételéhez szükséges tudnivalókat tanították. Kezdetben ezeket az oktatásokat is a felnőttek részére tartották, akik ennek alapján tanították otthon gyermekeiket és keresztgyermekeiket az apostoli hitvallásra, az Úr imádságára, az angyali üdvözletre, a tízparancsolatra, a szentségekre, az erények és bűnök lajstromára és az irgalmasság cselekedeteire. A hitoktatót ekkor már írott munkák is támogatták, így többek között Alkuinnak, Nagy Károly tanácsadójának híres latin nyelvű magyarázata, mely már a kérdés-felelet módszert alkalmazza, csakhogy a kérdést itt a tanuló teszi fel és a tanító adja a feleletet.

A középkor második felében kezdik a gyermekeket a családon kívül közösen a templomban oktatni a már említett katekétikai vezérfonalak alapján. A könyvnyomtatás előtt ez az oktatás természetesen általában szóbeli volt. Az olvasni tudók számára, a templomokban, iskolákban, kórházakban a katekétikus formulákat és a lelkiismeret-vizsgálatnál előforduló kérdéseket fatáblákra írták és ezeket kifüggesztették. – Szemléltető eszközökként képeket használtak. „Amit az írás mond azoknak, akik olvasni tudnak, azt nyújtja a kép azoknak, akik nem tudnak olvasni" – mondta Nagy Szent Gergely. Különösen elterjedt a XIII. században az úgynevezett „Biblia pauperum", a szegények bibliája egy negyven-ötven ó- és újszövetségi képből összeállított képsorozat, melyet ugyanúgy kifüggesztettek, mint az említett fatáblákat, s róluk magyarázták a bibliai történeteket és a katekétikus formulákat.

Az újkorral a hitoktatás is egészen új irányt vett. A könyvnyomtatás általános elterjedésével a katekizmus, mely eddig csak a hitoktatók kezében forgott, lassan a gyermekek iskolai kézikönyve lesz.

A trienti zsinat rendelkezései fellendítették a hittan tanítását. Számos nyomtatott katekizmus jelenik meg: legnevezetesebb Canisius Szent Péter elsőrangú munkája, a „Summa doctrinae Christianae", mely két évszázadon át számtalan kiadást ért és annyira elterjedt, hogy sok helyen egyszerűen „Canisiusnak" nevezték. Olaszországban és a hittérítők az idegen világrészekben Bellarmino Szent Róbert katekizmusa alapján tanítottak. Az újkor katekézisében nagy szerep jutott a trienti zsinat által kiadott római katekizmusnak.

A hitoktatás fellendülése nemcsak a könyvnyomtatás feltalálásával magyarázható, hanem azzal a vallási újjászületéssel is, amely a hitélet reneszánszkori hanyatlása után jelentkezett. Merici Szent Angela, Ward Mária, Alice Le Clerc és mások szerzetet alapítanak a gyermekek vallásos nevelésére. Pazzi Szent Magdolna a falusi élet csendjében gyűjti maga köré a nagyobbacska falusi lányokat és fiúkat, hogy katekizmusra tanítsa őket és gyarapítsa lelkükben az Isten szeretetét. Rajtuk kívül Kalazanci Szent Józseftől és Néri Szent Fülöptől Don Boscóig az újkor számtalan férfi és női szentjét vezették hasonló törekvések.

A katekézis anyaga természetesen az apostoli kortól napjainkig ugyanaz maradt, ha módszere az időknek megfelelően változott is. A keresztény ókorban az Egyház a felnőtteket nevelte keresztényekké, a középkorban a családra bízta a gyermekek nevelését, az újkorban bizonyos fokig levette a tanítás terhét a szülők válláról. A legújabb korban ismét elsősorban a szülő kötelessége, hogy gyermekét a mennyország polgárává nevelje.

Az édesanyák katekizmus-vezérfonala az első szentáldozás előtt és után egyaránt az egyházi év és a Szentírás. Az első szentáldozásra a legszükségesebb hittani ismeretekkel és az Úr Jézus iránti vágy felkeltésével készítsék elő a gyermeket. Az első szentáldozás után tovább kell mélyíteni ismereteiket és erkölcsi alapjukat, mint ahogy az őskeresztény Egyházban is a hitújoncok akkor részesültek a misztagogikus hitoktatásban, amikor az első szentség élményén már átestek.

Az imádságok közül már tudják a Miatyánkot és az Üdvözlégyet; következik az Úrangyala, a Szentolvasó és a Hiszekegy. Március 25-e, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe alkalmat ad az egyházi év keretében az Annuntiatio, az angyali üdvözlet történetének elmondására s ezzel kapcsolatban az Úrangyala megtanítására.

A szentolvasó titkainak megtanítása átfonja az egész egyházi évet. Ádventben kezdjük, fokozatosan, mindig csak egy-egy titkot véve, s mire eljutunk a dicsőséges olvasó utolsó titkához, végigvettük a gyermekkel az üdvösség történetét. Ügyeljünk, nehogy túlzásba menjünk a rózsafűzér imádkozásával, mondassunk a gyermekkel inkább csak egy tizedet, nehogy megúnja az imádságot. Ha több testvér van, mindegyik más-más titokkal mondhat el egy-egy tizedet.

Az esti imával kapcsolatos lelkiismeretvizsgálat alapjává a tízparancsolatot, a szeretet főparancsát, más alkalommal az irgalmasság testi-lelki cselekedeteit, vagy a hegyi beszéd egyik-másik részét (Mt 5,6,7) tesszük. Természetesen itt is legyünk tekintettel arra, melyek azok a vétkek, melyek a gyermek életében előfordulhatnak. Ebben segítségünkre lehet a jó gyermekimakönyvek lelkitükre. A lelkiismeret-vizsgálatnál ne csak a bűnöket és hibákat vegyük számba, hanem a jócselekedeteket és erényeket is és örüljünk együtt a gyermekkel az elért eredményeken. A parancsolatok magyarázását és tanítását illusztráljuk a szentírási történetekkel és színesítsük az életből vett példákkal.

Ezek után kerülhet sor a Hiszekegy megtanítására. Ne csak, mint imádságot tanítsuk, használjuk fel egyes fogalmak tisztázására és kibővítésére is. Ilyenek: a Szentháromság személyei, a teremtés, megtestesülés és megváltás, a megszentelés, az Anyaszentegyház, a bűnbocsánat, az örökélet, a végső dolgok stb. Akkor is tartsuk szemünk előtt, amikor imádságokat és parancsolatokat tanítunk, hogy a család, mint annakidején a katekumenátus, elsősorban a vallásos életre nevel és így legfőbb tankönyve a Szentírás. A Biblia mindenkor elősegíti az anyag megértését, azonkívül fokozza a gyermek érdeklődését és szeretettel tölti el őt Isten iránt.

A Szentírásból magyarázhatjuk meg részletesen az áldozat fogalmát, s ezzel kapcsolatban kibővíthetjük a gyermek ismereteit a szentmiséről. Ő is hozza el minden szentmisére a maga kis áldozatát, ezzel csatlakozzék Krisztus és a hívek közös áldozatához. Fiúgyermekeknek nagy öröm ebben a korban a ministrálás; otthoni előkészítéssel is segítsük hozzá őket minél előbb.

Ha jól irányítottuk a gyermeket, örömmel megy majd templomba a szentmisén kívül is. Ezeken a rövid szentséglátogatásokon bizalmasan elbeszélget az Úr Jézussal, elmondja apró gondjait és örömeit. Ügyeljünk arra, hogy a templomban mindig komolyan viselkedjék. Az istentiszteleten való épületes részvételt előmozdítja, ha a gyermeknek némi ismeretei vannak a szent helyekről és eszközökről. Templomi látogatáskor vagy képek alapján ismertessük meg a templom fölszerelésével, az oltár részeivel, a szent edényekkel, a miseruhákkal, s azzal, hogyan változik a kazula színe az egyházi év ünnepei szerint. Így jutunk el a szertartások magyarázatához és a szertartást végző felszentelt pap, majd többi egyházi elöljáró, püspök, érsek, bíboros és végül a pápa hivatásának megértetéséhez. A templomban látottak, hallottak és tanultak pedig

folytatódjanak a gyermek számára odahaza azáltal, hogy a család élete szorosan hozzákapcsolódik az egyházi évhez.

Egy-egy bensőséges családi ünnep hathatós nevelő eszköz az édesanya kezében. Nemcsak az ünnep tartalmát, szertartását és jelentőségét taníthatja meg, hanem hozzájuk kapcsolhatja a szentségek, szentelmények magyarázatát és megismertetheti a gyermekkel az Egyház szentjeinek példaadó életét. Vezérfonalunk az egyházi év, amelyet ádventtől kezdve átélünk és átéletünk a gyermekekkel. Ádvent a krisztusvárás; készület Krisztus jövetelére, a lélek előkészítése jócselekedetekkel. Karácsonyt áthatja a szeretet megnyilatkozása, a karitász, egymás segítése. Vízkeresztkor ősi szokás a lakások megszentelése. Gyertyaszentelő Boldogasszony napján a szentelt gyertya Krisztust, a világ Világosságát jelképezi. Szent Balázs ünnepén a balázsolás szintén a mélyen gyökerező vallásos szokások közé tartozik. (Mondjuk el a szent élettörténetét és a szentelmény eredetét.) Nagyböjt küszöbén, hamvazószerdán hamut szentel az Egyház és hamvaz, egyszersmind bevezet a nagyböjt hangulatába. Nagyböjt az alamizsna, imádság és önmegtagadás ideje; legkedveltebb ájtatossága a keresztút. Nagyböjtbe esik Szent Józsefnek, az Egyház és családok védőszentjének és Gyümölcsoltó Boldogasszonynak ünnepe. Fokozatosan vezessük be a gyermeket a nagyheti szertartások ismeretébe. A feltámadási körmenet nyitja meg a húsvétot örvendező hangulatát. (A húsvéti ételszenteléssel kapcsolatban elmondjuk, hogy az ételek megáldására az utolsó vacsorán maga Krisztus is példát adott. Régi szokás húsvét vasárnapján a szentelt reggeli. A szentelt ételeknek külön jelentésük van: a bárány Jézusnak, Isten bárányának emlékezete, a torma az elszenvedett sok keserűség, a tojás az élet, a feltámadás jelképe.) Pünkösd a Szentlélek eljövetele, a szeretet kiáradása. Sorra következnek Szentháromság-vasárnap, Úrnap, Jézus Szíve ünnepe, Szent Annának, a boldogságos Szűz édesanyjának napja, Nagyboldogasszony, Szent István, Kisboldogasszony, Őrangyalok ünnepe, Missziós vasárnap, Krisztus király, Mindenszentek és Halottak napja. Mindmegannyi alkalom, hogy hozzáfűzzük a megfelelő magyarázatot az ünnepről, a hitigazságról, vagy a szentek életéből.

A szentségek megtanítását részben egyházi, részben családi ünnepekhez kötjük. Péter-Pálhoz a papszentelést, a szülők házassági évfordulójához a házasságot, a gyermek megkeresztelésének évfordulójához a keresztség szentségét. Húsvétkor az ünnepekkel kapcsolatban felújítjuk a gyermeknek a bűnbánat szentségéről és az Oltáriszentségről való ismereteit, pünkösdkor a bérmálás szentségét és halottak napjára készülve a szent kenet szentségét magyarázzuk meg.

Az Egyház, mint gondos édesanya, viszi híveit Krisztushoz az üdvösség évén át. Ha ehhez szabjuk életünket és vele kézenfogva vezetjük gyermekünket, nyugodtak lehetünk, hogy néhány év alatt sort keríthetünk minden szükséges tudnivaló átadására és megtanítására.

N. N.

Egy lépéssel közelebb...

Az 1990 február 20-i püspöki körlevél írja: „Ma sok szó esik az újraevangélizálásról. Ami az egész egyházban szükséges, az különösen igény a magyar egyházban...

Az újraevangélizálás azért is szükséges, mert sokan vannak, akik egyáltalán nem ismerték meg Krisztust, sokan eltávolodtak tőle, elveszítették a hitüket vagy pedig hiányos ismeret alapján torzkép alakulhatott ki lelkükben Krisztusról.

Az újraevangélizálás módja ma sem történhet másképpen, mint az egyház kezdetének az idején, az apostolok tanításában." – Az alábbi tanuságtétel megmutatja, hogyan lehet közelebb jutni legalább egy lépéssel az evangélizálás nagyszerű elgondolásához.

Magyarországon február 22. és 25. között rendezték meg a II. Magyar Férfi Cursillot. A cursillo rövid kurzust, három napos evangélizációs lelkigyakorlatot jelent. Spanyolországból indult el az 1940-es évek végén és most eljutott Magyarországra is.

Isten kegyelméből részt vehettem ezen a lelkigyakorlaton. Csütörtök délután érkeztünk meg Leányfalura. Ezen az estén az ismerkedés után a lelkigyakorlat programját ismertették meg velünk. Az érdemi munka péntek reggel kezdődött. Ez az intenzív lelkigyakorlat reggel 7-től este 1/2 10-ig folyamatos előadásokat, megbeszéléseket és imákat jelentett. Az előadások témái hitünk alapigazságait foglalták magukba. Úgy mint: hit, szeretet, a keresztény ember-ideál, szentségek, stb.

Én 1989 október végén tértem meg és Isten elvezetett egy karizmatikus imaközösségbe. A cursillo célja is az, hogy megújuljon az egyház. Amit az előadások folyamán hallottam, az ismerős volt az imaközösségben szerzett tapasztalataimból.

A cursillo résztvevői javarészt a hagyományos keresztény élet köréből kerültek ki és nem volt olyan élő kapcsolatuk Istennel, mint azoknak, akik rendszeresen összejárnak imádkozni.

Nagy élmény volt számomra megtapasztalni, hogy amikor összegyűltünk a kápolnában, mindenki legyőzte félénkségét és zárkózottságát és saját szavaival hangosan hálát adott Istennek és dicsőítette Őt.

Ekkor éltem át a legcsodálatosabb Szentlélek-élményemet. Nagy belső örömet éreztem és egy bizonyos feszültséget... a Szentlélek arra indított, hogy imádkozzam azokért, akik még nem találták meg helyüket a cursillon; kértem, hogy a szívüket töltse be a Szentlélek és vezérelje őket három napon keresztül. Ekkor valami olyan élményem volt, amit még soha nem tapasztaltam. Úgy éreztem, mintha a lelkem kilépett volna a testemből és felszabadultan szárnyalna a templomban.

Vasárnap este volt a záróünnepély a vizafogói plébánia-templomban. Itt mindenki elmondta, hogy mit adott neki a három nap. Én is, ahogy leültem a padba, gondolkodni kezdtem, hogy mit is mondjak. Egy csendes, örvendetes remegés fogott el. Mellettem ült Tamás, akivel a három nap alatt összebarátkoztam. Ő nem szólt hozzá az előadásokhoz az elmúlt napokban; olyan érzése volt, mintha nem tudná hogy került ide. Ekkor értettem meg, hogy a Szentlélek általam akarja bátorítani Tamást. Elkezdtem csendesen imádkozni érte saját szavaimmal. Ekkor Tamás felállt és először három nap óta, mindenki előtt, bátran, szabadon kezdett beszélni. Szavaiból éreztem a Szentlélek áradását. Úgy éreztem, hogy amit mondott, mintha én magam is mondani akarnám. Teljesen szinkronban volt a lelkünk. Amikor abbahagyta és leült, rámosolyogtam és azt mondtam, hogy ez a Szentlélek ajándéka volt. Ő visszamosolygott és azt mondta: valóban. Én örültem, hogy Tamás az utolsó pillanatban eljutott oda, ahová én már pénteken reggel.

Csodálatos élményem volt az is, hogy a cursillon végig a szeretet uralkodott. A társaság életkora 21 évtől 70 évig terjedt. De a szeretet áthidalta a korkülönbséget és a tudásbeli különbséget. Mindenki adni akart magából a másiknak és kapott is. Így egészítettük ki egymást gondolatainkkal, szavainkkal és tetteinkkel.

Lényeges megtapasztalás volt még számomra az is, hogy az emberi kapcsolatoknál milyen fontos a türelem, meg az, hogy tudjam meghallgatni a másikat, ne az én elképzelésemet erőltessem rá, és el tudjam fogadni mások véleményét. Egyik társunk már az előző nap csalódott, mert azt gondolta, hogy hirtelen csodálatos változásokat fog megtapasztalni. Mivel úgy érezte, hogy nem nyílt meg előtte az ég, bezárkózott és nem érezte jól magát köztünk. Mikor eljött a vasárnap, feladta álláspontját és ekkor megtapasztalta Istent. Megértette, hogy a Szentlélek csak ott tud működni, ahol várják, ahol megnyílnak előtte a szívek. Csak rajtunk múlik, hogy befogadjuk Őt. Ha nemet mondunk, saját magunk ellenségei leszünk...nem másnak teszünk rosszat, hanem magunknak.

Tulajdonképpen azért mentem el a cursilliora, hogy jól fel tudjak készülni a keresztelőmre, ami egy hónap múlva lesz.

Nem is gondoltam, hogy ennyire megerősít majd hitemben. Régen hallott igazságok új megvilágítást nyertek és most boldogan mondhatom, más emberként jöttem haza a cursilliórl, mint ahogy odamentem. Valóban megtapasztalttam, hogy Jézus él és működik közöttünk. Kézzelfogható igazsággá vált számomra az evangélium üzenete, „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük."

Budapest, 1990 március 10.

Varjú László katekumen.

* * *

A keresztény ima lényegéről

Az ember lényegi tulajdonságaihoz tartozik, hogy imádkozni tud, és hogy az imára van teremtve. Mert mint emberek, Isten teremtményei és hasonmásai vagyunk. A teremtett világban mint teremtmények, ismerjük az élet ajándékát, ismerjük az Istentől való függőségünket és az akaratának való alárendeltségünket; mint hasonmások, felismerjük méltóságunkat, amely szabadságban Isten partnereivé és az életünkkel és a világgal szemben felelőssé tesz minket. Eszerint az imádság azt jelenti, hogy elismerjük ezt az ősi rendet, magatartásunkkal és szavakkal kifejezzük és kimondjuk.

Lényege szerint az ima dialogikus folyamat a személyes Isten és az ember között az egymással beszélés, az egymással találkozás, az egymással élés eseménye, tehát párbeszéd. Az ima feltételezi egymás ismeretét, egymás megbecsülését és egymás tiszteletét, a kölcsönös egymáshoz rendelést szabadságban és szeretetben. Mivel Isten a bibliai korban mint személyt nyilatkoztatta ki magát, aki kiválaszt, követel, hív, ígér, ajándékoz, szeret, haragszik, megítéül és megbűntet; azért a keresztény imádság lényegesen több az elcsendesedésnél, több, mint a lét titkába való elmerülés, az imádkozó saját személyiségének tudatára ébredése, egyesülés az élet rejtett, jó erőivel vagy minden valóság lénysegének magjával. Ezen túl a találkozás cselekménye, a személyes magatartás folyamta, odafigyelés és beszélgetés, megszólítás és válaszolás, az egymással élés kifejezése, miközben mi emberek tudjuk, hogy egyedül Istenre tartozik, hogy meg akar-e minket hallgatni, vagy akar-e beszélni velük. Bár lényünkhöz tartozik, hogy Istent keressük, hogy meg kell szólítanunk őt, de Isten szabad akaratának leereszkedésének és jóságának aktusa marad, hogy akar-e szóbaállni velünk.

Otto Knoch: Isten Lelkében imádkozni. A Marana Tha sorozat második kötete megrendelhető a szerkesztőségben.

A Szent Gellért Egyházi Kiadó könyvajánlata

Dabóci Mária: Mi az ember?

A Soros Alapítvány támogatásával készült tanulmány az embert állítja elénk. A kiadvány céljáról így vall az írója:

Tegnap este erős szélvihar söpört végig az országon. Valahol megrongálta az elektromos vezetéket. Megszűnt az áramszolgáltatás.

A gyertya fényénél eltünődtem. Szerény lángját manapság már csak hangulatkeltésre használják, vagy cigarettagyújtásra. A templomokban jelentheti az élet lobogását, de ki gondol erre? Olykor azonban, mint tegnap este is, kialszik a megszokott fényözön, beburkol a sötétség. S ekkor egyszeribe megnő a gyertya jelentősége. Nem játékszer, dísztárgy többé. Lángja szerényen, mégis fényt áraszt szét a sötétben.

Mekkora sötétségen kell áthaladnunk ahhoz, hogy visszanyerjük gondolataink, szavaink, létünk fénylő értelmét?

Fellebbezés helyett

Apor Vilmos vértanú-püspökről dr. Szolnoky Erzsébet állított össze hiteles arcképet az egykori dokumentumokból, visszaemlékezésekből.

A plébános szavánál is jobban tanít egyéniségével. Arisztokrata származása ellenére szerény és áldozatos. A mindenkinek előre köszönő papot szereti a város. Áhitatos és buzgó, a liturgiát mély átéléssel végzi, mindent a hivatás szolgálatába állít. Együttérző és gondoskodó, ajándékozó, mindenét szétosztó. Életmódját, mivel nyílt és őszinte, mindenki figyelemmel kísérheti. Aszkétikus fegyelem és igénytelenség magával szemben, kedvesség és figyelmesség mások iránt: „Minden rendű és rangú hívőnek szolgálatára kell állni" – hirdeti.

Plébánosságának kezdete óta nyitva volt a szíve hívei panaszai előtt. A plébánia fogadóórái egyre hoszabbá váltak. A város szegényein kívül az állástalan és reménytelen helyzetben lévő középosztálybeliek keresték fel. Ő meghallgatta a panaszaikat, azonnal adott, intézkedett, segített. Külön füzet tartalmazza azok nevét és címét, akik valamiért felkeresték. Volt, aki pénzt kért, volt, aki természetbeni juttatást, protekciót, közbenjárást, jó szót. Senkit nem utasított el, mindenkit komolyan vett, a csalók nem érdekelték. „Inkább százszor csapódjon be az ember, mint egyetlen rászorulót visszautasítson."

Mácz István: Örülj velem! – Lírai sorok az örömről

Vedd kezedbe az öröm „tankönyvét":

„Tanulj meg örülni. Azt akarom, hogy soha ne szenvedj hiányt vidámságban. Azt akarom, hogy egész hajlékodat betöltse. És be is tölti, ha te magad vidám leszel. Mindig veled marad, ha egyszer rájössz, miből merítsd...

Fordulj az igazi érték felé. Örülj tulajdon birtokodnak. De hát mi is a birtokod? Tenmagad és legértékesebb valód!" (Seneca)

Könyveink megrendelhetők:

Szent Gellért Könyvesbolt
6720. Szeged
Aradi vértanúk tere 2.

20,– Ft.

A vakmerő halász

Megkeresztelkedtél ma a Szentlélekben?

Karizmatikus találkozó Szentendrén

„Szentek legyetek"

Tanulj hinni – a Biblia segítségével

A katekumenektől a katekizmusig

Egy lépéssel közelebb...

MARANA THA – EVANGÉLIZÁCIÓS FOLYÓIRAT

A Szentlélekben való megújulás katolikus lapja

Megjelenik kéthavonta

A szerkesztőség címe: Katona István

Budapest, 1053. Károlyi M. u. 2.